گذر

خسارت ۳/۵ میلیون‌دلاری توقف کامیون‌ها در مرز بازرگان

● **شرق:** ۱۰روز است هزارو۵۰۰کامیون ایرانی و دوهزارکامیون ترک در مرز بازرگان متوقف هستند. دولت ترکیه عوارض ورود کامیون‌های ایرانی به خاک کشورش را افزایش داده و ایران هم به همین دلیل چندروز است که کامیون‌ها پشت مرز بازرگان مانده‌اند. رییس کمیسیون حمل‌ونقل اتاق بازرگانی تهران می‌گوید: هزینه توقف هر کامیون در مرز بازرگان روزانه صددلار است که با احتساب تعداد کامیون‌ها و تعداد روزهایی که توقف داشته‌اند، سه‌میلیون‌و ۵۰۰هزاردلار خسارت توقف این کامیون‌هاست. کامیون‌های ایرانی برای ورود به ترکیه عوارضی پرداخت نمی‌کردند و دلیل آن هم قیمت ۲۵۰تومانی گازوییل ایران در مقایسه با قیمت هفت‌هزارتومانی گازوییل در ترکیه بود. اما ناگهان دولت ترکیه عوارض ۷۵۰دلاری برای کامیون‌های ایرانی وضع کرد. ایران در واکنش به این موضوع عوارض کامیون‌های ترک را به هزارو۵۰۰دلار رساند و دولت ترکیه هم این اقدام را تلافی کرد و این داستان همچنان به بروز مشکل تجاری بین دو کشور تبدیل شده است. دانشمند می‌گوید: روال منطقی در تمام کشورها این است که سه تا شش‌ماه قبل از گران‌شدن عوارض، اطلاع‌رسانی انجام شود که بازرگانان و شرکت‌های ترانزیت در تصمیم‌گیری‌هایشان، افزایش قیمت را در نظر بگیرند. اما ترکیه ناگهان اقدام به دریافت عوارض کرده است.

اطلاعیه سفارت جمهوری‌اسلامی‌ایران در آنکارا

در پی ادامه توقف کامیون‌ها در ترکیه، سفارت ایران در آنکارا اطلاعیه‌ای را صادر کرد. در اطلاعیه سفارت ایران در آنکارا آمده است: تاکنون هیچ تبعیضی بین کامیون‌های خارجی که به ایران وارد شده‌اند، قایل نبوده‌ایم؛ در حالی که رانندگان کشورهای مختلف با سیستم جاری قیمت سوخت در ایران مشکل ندارند و از آن ابراز رضایت می‌کنند، تبدیل این سیستم برای کامیون‌های ترکیه‌ای به یک مشکل بزرگ، جای تعجب دارد! سفارت جمهوری‌اسلامی‌ایران تماس بین مقامات دو کشور برای حل‌وفصل اختلاف‌نظر بر سر نحوه تعیین قیمت سوخت را تنها راه‌حل این مساله ساده می‌داند و اعتقاد دارد، در حالی که رانندگان دو طرف در مرزها منتظر حل مساله برای عبور هستند، جنجال رسانه‌ای، حل این مشکل کاملافنی را طولانی‌تر می‌کند. در ادامه این اطلاعیه بر تفاوت میان قیمت سوخت در ایران و ترکیه و روند معمول ۱۰ساله‌ای که اشاره شده که ناگهان ترکیه آن را نقض کرده است. در اطلاعیه سفارت ایران در آنکارا پیرامون پیشنهاد طرف ترک که خواهان مهروموم‌شدن باک‌های سوخت تریلرها در هنگام عبور ترانزیت از قلمرو جمهوری‌اسلامی‌ایران هستند تا تریلرهای ایرانی نیز به هنگام عبور از قلمرو این کشور از سوخت ترکیه استفاده نکنند، آمده است: ممانعت از سوختگیری کامیون‌های ترکیه در خاک ایران به‌دلیل طولانی‌بودن مسیر امکان ندارد، مهروموم‌کردن باک آنها عملا قابل‌اجرا نیست، زیرا باعث معطلی بیش‌ازحد کامیون‌ها در ورودوخروج از کشور و ایجاد صف‌های طولانی در درب‌های گمرکی می‌شود و از سوی دیگر ضمن تشدید بوروکراسی احتمال تقلب و ارتکاب جرایم را فراهم خواهد ساخت و می‌تواند موجب درگیری رانندگان و ماموران ناظر بر حسن اجرای آن گردد که برخورد با افراد خاطی نیز می‌تواند خود مشکلات مضاعفی ایجاد کند.

با این وجود طرف ایرانی با توجه به اصرار طرف ترکیه چند راه پیشنهاد می‌کند: اول اینکه به کامیون‌های ترکیه در ایران سوخت به قیمت ترکیه داده شود. (چهارلیر). دوم اینکه به کامیون‌های ایران در ترکیه سوخت به قیمت ایران داده شود. (۲۰ قروش) یا اینکه به کامیون‌های دوکشور سوخت با قیمت برابر مورد توافق دوطرف داده شود. راهکار دیگر هم همین روش کنونی است که برای همه کامیون‌های خارجی انجام می‌دهیم و کامیون‌دار مبلغ مابه‌التفاوت را در موقع ورود بپردازد و در ایران سوخت ارزان بزند. راهکار آخر هم این است که اگر پولی از رانندگان ایرانی گرفته می‌شود، معلوم شود معادل آن چه خدمتی به آنها داده می‌شود. در این میان، مقامات ایرانی و ترک هم سکوت نکرده و مواضع خود را روشن کرده‌اند.

مدیرکل دفتر ترانزیت سازمان راهداری کشور به ایسنا اعلام کرد: در صورتی که مذاکرات با ترکیه برای تعیین تکلیف تعرفه کامیون‌ها به نتیجه نرسد، ایران مقابله‌به‌مثل خواهد کرد. محمدجواد عطرچیان با بیان اینکه ترکیه در کنار دریافت تعرفه جدید از کامیون‌های ایرانی از فروش سوخت به آنها جلوگیری می‌کند، تصریح کرد: آنچه باعث شده ترک‌ها یک‌قدم از ما جلو باشند ممانعت آنها از فروش سوخت به ماشین‌های ایرانی است. آنها مدعی هستند که ایران باید سوخت ارزان‌قیمت خود در داخل کشور را به کامیون‌هایش در ترکیه نیز ارایه کند. ازاین‌رو اجازه سوخت‌گیری توسط رانندگان ایرانی را نمی‌دهند. مدیرکل دفتر ترانزیت سازمان راهداری کشور خاطرنشان کرد: بازی‌ای که ترکیه آغاز کرده قطعا یک بازنده و یک برنده نخواهد داشت. ما مذاکرات خود را با آنها ادامه می‌دهیم تا در نهایت مشخص شود این بازی برد - برد است یا باخت - باخت. وزیر حمل‌ونقل، امور دریایی و ارتباطات ترکیه هم با دفاع از وضع عوارض سنگین برای کامیون‌های ایرانی که از مرز این کشور تردد می‌کنند، تاکید کرد هر دو طرف باید شرایط یکسانی داشته باشند. پایگاه اینترنتی تودیزمان ترکیه نوشت: ایران در این قضیه باید اصل برخورد متقابل را رعایت کند که براساس آن، شرایط یکسان برای کامیون‌هایی که از مرز ترکیه عبور می‌کنند باید برای کامیون‌هایی که از مرز ایران عبور می‌کنند اجرا شود.

«برنامه راهبردی صنعت و معدن» تایید نشد

نعمت‌زاده، برنامه تدوین‌شده را ضعیف و دارای ایرادهای اساسی دانست

عکس: مجید حق‌دوست

شرق، مرضیه محمودی: از پاییز سال گذشته تاکنون وزارت صنعت، معدن و تجارت در حال تدوین برنامه راهبردی صنعت و معدن بوده است اما اکنون به گزارش یک منبع آگاه، وزیر صنعت برنامه تهیه‌شده را به دلیل ایرادهای اساسی و ضعف در تدوین آن به وزارتخانه متبوع خود بازپس فرستاده تا مجددا تدوین شود.

دولت یازدهم بعد از روی کار آمدن، یکی از اولویت‌هایی که در دستور کار قرار داد، تهیه برنامه راهبردی برای بخش‌های مختلف بوده است. در این میان با توجه به مشکلات بسیار زیاد بخش صنعت و معدن، تدوین برنامه راهبردی این بخش مورد توجه قرار گرفت. مردادماه سال‌جاری بود که محمدرضا نعمت‌زاده در همایش تبیین سیاست‌های اقتصادی دولت برای خروج از رکود، از تدوین این سند خبر داد و گفت: این وزارتخانه مکلف شده برنامه راهبردی توسعه صنعت و معدن را ظرف سه‌ماه به هیات‌وزیران ارایه دهد و پیش‌نویس آن نیز تهیه شده است. بر اساس وعده‌ای که نعمت‌زاده آن زمان داده بود مهرماه باید برنامه راهبردی بخش صنعت، معدن و تجارت آماده می‌شد. مدیرکل دفتر سیاستگذاری و برنامه‌ریزی وزارت صنعت، معدن و تجارت هم چند روز پیش به مهر گفته بود از پاییز سال ۹۲ شورای مشورتی کار بازنگری و تدوین سند برنامه راهبردی توسعه صنعت، معدن و تجارت را آغاز کردند. آن هم با کمک ارکان بخش خصوصی به ویژه انجمن‌ها و تشکل‌های تخصصی و مشارکت اتاق بازرگانی، صنایع و معادن. اما اعضای اتاق ایران در گفت‌وگو با «شرق» از تدوین این برنامه اظهار بی‌اطلاعی کرده و می‌گویند این موضوع به صورت رسمی به تشکل‌ها و کمیسیون‌های تخصصی اتاق اعلام‌نشده و احتمالا دولت در تدوین این برنامه تنها از کارشناسان خود کمک گرفته است؛ افرادی که در اتاق‌های دربسته وزارتخانه برای صنعت پر از مشکل ایران سندی را تهیه کرده‌اند که پس از یک‌سال به کار صنعت هم نیامده است. اما نکته قابل توجه این است که این برنامه از صفر تدوین نشده، بلکه به‌گفته محسن اتابکی، مدیرکل دفتر سیاستگذاری و برنامه‌ریزی وزارت صنعت، «از اسناد قبلی تولیدشده، سایر اسناد راهبردی برخی کشورهای در حال توسعه و متدهای مرسوم در دنیا و اسناد بالادستی نظیر سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و برنامه پنجم توسعه» برای تدوین این برنامه بهره برده‌اند که در آخر هم وزیر به سینه این برنامه دست رد زده و آن را دیپورت کرد. سوالی که در این میان مطرح می‌شود، این است که چگونه کارشناسان زبده یک وزارتخانه چندین برنامه را مبنای کار قرار می‌دهند، یک سال زمان و هزینه صرف می‌شود و در نهایت برنامه‌ای که تدوین می‌شود کاربردی نیست. این موضوع در دولتی جای سوال دارد که از اولین روزهای آغاز کار همیشه دغدغه صنعت را داشته است. رشد منفی صنعت در چند سال اخیر هم توجه به این بخش ویژه را بیش از بیش مهم می‌کند؛ صنعتی که باوجود مثبت‌شدن آمار رشد همه بخش‌ها، همچنان رشد منفی دارد و آن‌طور که فعالان بخش خصوصی می‌گویند حال چندان خوشی ندارد.

تاریخچه برنامه‌های غیرکاربردی صنعتی

اما این اولین بار نیست که استراتژی توسعه بخش صنعت و معدن تدوین می‌شود و کاربردی نیست. تدوین راهبرد توسعه صنعتی سابقه ۱۳ساله دارد. در پی ادغام دو وزارتخانه صنعتی «معادن و فلزات» و «صنایع» و تشکیل وزارت «صنایع و معادن»، این مسوولیت بر عهده وزارتخانه فوق قرار گرفت تا استراتژی یا راهبرد توسعه صنعتی کشور را تدوین کند. در زمستان سال ۱۳۷۹ با سفارش وزیر وقت این مسوولیت به «مسعود نیلی»، اقتصاددان و استاد دانشگاه سپرده شد و در مردادماه سال ۱۳۸۰ کار تدوین این استراتژی آغاز شد و در نهایت در بهار سال ۱۳۸۲ رونمایی شد. اما این استراتژی یا راهبرد صنعتی دوسال بعد از رونمایی و با آغاز کار دولت نهم هرگز اجرایی نشد. درواقع عدم تصویب این راهبرد یا استراتژی در نهادهای قانونگذاری، باعث شد که در طول ۱۰سال گذشته دولت‌ها، الزامی به اجرای آن نداشته باشند. در دولت دهم و بعد از ادغام دو وزارتخانه «صنایع و معادن» و «بازرگانی» بار دیگر مسوولان به فکر تدوین برنامه راهبردی افتادند که «تولید» و «تجارت» را توامان در بر بگیرد؛ برنامه‌ای که تدوین آن از سال ۹۱ در وزارت «صنعت، معدن و تجارت» کلید خورد و در اردیبهشت‌ماه سال ۹۲ تحت‌عنوان «برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت» رونمایی و با انتقادات بسیار زیادی مواجه شد.

تدوین، پشت درهای بسته

مصطفی روناسی
نایب‌رییس دوم کمیسیون صنعت اتاق ایران

تنها خبرها می‌گویند که قرار بوده دولت برای تدوین برنامه راهبردی بخش صنعت با فعالان بخش خصوصی مشورت کند اما در عمل اعضای اتاق و فعالان بخش خصوصی طرف مشورت قرار نگرفته‌اند. شاید به‌صورت موردی مشورتی شده باشد، اما به‌صورت رسمی هیچ موضوعی از طرف وزارت صنعت برای شرکت در کارگروه‌هایی که می‌گویند تشکیل شده، عنوان نشد. نتیجه هم مشخص است. مگر می‌شود دولت و وزارت صنعت برنامه راهبردی را برای این بخش تهیه کند اما از فعالان بخش خصوصی و افرادی که دستی بر آتش صنعت دارند هیچ مشورتی نگیرد؟ اگر فعالان بخش خصوصی و تشکل‌های صنعتی طرف مشورت قرار نگرفته‌اند، پس چه‌کسی این برنامه را تدوین کرده؟ کارشناسان وزارت صنعت؟ شاید در علم این کارشناسان شبهه‌ای وجود نداشته باشد اما آیا آنها از نزدیک و به‌صورت ملموس با مشکلات صنعت درگیرند؟ آیا از مشکلات کارگری خبر دارند یا مشکلات فراوانی که ما از آن بی‌خبریم. به نظر می‌رسد برنامه راهبردی صنعت در اتاق‌های وزارت صنعت و پشت درهای بسته تدوین شده باشد. سرنوشت اینچنین برنامه‌ای هم ناگفته پیداست؛ یا رد می‌شود یا اگر مقبول مسوولان هم باشد، عملیاتی نخواهد بود. آیا بهتر نبود دولت کار تدوین برنامه را به اتاق ایران می‌سپرد و از ما هم کمکی می‌گرفت؟ در صورت همکاری، قطعا این برنامه عملیاتی می‌شد. نکته دیگری هم وجود دارد. صنعت در تمام این سال‌ها انحرافات جدی داشته و رشدهای منفی بسیار بدی را تجربه کرده است. حل این انحرافات و گذار از رشد منفی هم با برنامه حاصل نمی‌شود. بهتر است دولت به فکر بهبود فضای کسب‌وکار باشد.

تدوین، در غیاب کارشناسان زبده

محمود اسلامیان
نایب‌رییس اتاق اصفهان

ما مصریم که صنعت در شرایط فعلی نیاز به یک استراتژی راهبردی دارد؛ استراتژی‌ای که عملیاتی و براساس واقعیت‌های موجود طراحی شده باشد. اما حتی اگر این برنامه تدوین شده باشد، باید گفت که بخش خصوصی در تدوین آن هیچ نقشی نداشته و طرف مشورت نبوده است. جدای از این باید چند نکته را در مورد برنامه‌های راهبردی عنوان کنم. اول اینکه اگر قرار است برنامه‌ای تدوین شود باید با کمک مشاوران قوی داخلی و بین‌المللی تدوین شده باشد. در حالی که ما در کشور خود برای کارهای کارشناسی هزینه‌چندانی نمی‌کنیم.

اگر قرار باشد خط تولیدی راه بیفتد حاضریم میلیاردهاتومان صرف واردات آن کنیم اما وقتی پای برنامه و نقشه راه به میان می‌آید هزینه نمی‌کنیم. ما انجمن‌های جهانی و گروه‌های مشاوره داخلی بسیاری داریم که می‌توانند به ما در تدوین برنامه‌ها کمک کنند اما از آنها کمکی نمی‌گیریم. موضوع بعدی نبود کارشناسان زبده در بدنه دولتی است. در دولت پیش تعداد زیادی از کارشناسان زبده از بدنه دولت بازسازی شدند و ما کادرهای مجرب زیادی را از دست دادیم. نتیجه ازدست‌دادن این کادرها و کمک‌نگرفتن از کادرهای داخلی و خارجی تدوین برنامه‌هایی می‌شود که کاربردی نیست و به کار نمی‌آید. دولت و وزارت صنعت باید توجه کنند که داشتن یک برنامه راهبردی و نقشه راه از راه‌انداختن خطوط متعدد تولید ضروری‌تر است. نتیجه نبود نقشه راه این می‌شود که کارخانه‌های بسیاری تاسیس می‌شود اما هیچ‌کدام بر اساس هیچ ضابطه‌ای نیست و باز هم مشکلات صنعت پابرجامی‌ماند.

اقتصادهای نفتی، نفس راحتی می‌کشند؟

قیمت «طلای سیاه» بعد از ۳ماه افزایشی شد

شرق: تاکید حسن روحانی بر انجام اقداماتی جهت جلوگیری از روند نزولی قیمت نفت این گمانه‌زنی را قوت بخشید که تولیدکنندگان بزرگ اوپک مشغول مذاکره برای پشتیبانی بازار و جلوگیری از کاهش قیمت هستند. بر همین اساس نیز پایگاه خبری بلومبرگ خبر داد: قیمت نفت پایه آمریکا روز دوشنبه برای سومین‌روز کاری متوالی افزایش یافت و قیمت نفت پایه اروپا نیز در بازار لندن افزایش پیدا کرد. همچنین عربستان‌سعودی و کویت نیز در تاریخ ۱۶اکتبر (۲۴مهر) اقدام به کاهش تولید نفت از یک میدان نفتی کردند. ولی با این حال تصمیمات پشت‌پرده روند نزولی قیمت نفت که سه‌ماه است آغاز شده، کم‌کم در حال رونمایی است. اکنون این توماس فریدمن، مشاور بانک جهانی است که بر سیاست‌های پشت‌سر این کاهش قیمت و ائتلاف آمریکا و عربستان برای افت هرچه‌بیشتر قیمت تاکید می‌کند؛ سیاستی که در صورت به‌بارنشستن می‌تواند حتی از تحریم‌ها برای ایران خطرناک‌تر باشد. این‌بار اما برخلاف جریان شکل‌گیری تحریم‌ها، عربستان نقشی اساسی ایفا می‌کند. از آنجا که این کشور با مواضع ایران و روسیه درخصوص سوریه مخالف است و با سیاست‌های آمریکا نزدیکی بیشتری احساس می‌کند بر آن شده تا با افزایش سقف تولید خود به‌عنوان یکی از تاثیرگذارترین کشورهای نفتی و نخستین تولیدکننده اوپک، ضرباتی بر اقتصاد دو کشور ایران و روسیه وارد آورد. قیمت نفت هنوز روی عدد ۸۵دلار باقی است اما برخی کارشناسان می‌گویند احتمال کاهش قیمت بسیار بیشتر از رقم کنونی هم وجود دارد؛ احتمالی که برگزاری نشست اضطراری اوپک برای تعیین سهمیه‌های جدید را ضروری می‌کند. اما گویا اوپک هنوز این خطر را جدی ندانسته است چراکه عبدالله البدری، دبیر کشورهای صادرکننده نفت در مصاحبه اخیر خود اعلام کرد، در حال حاضر برگزاری نشست اضطراری لزومی ندارد.

کاهش قیمت نفت به ۸۵دلار، توطئه برخی کشورهای منطقه

اما این اتفاق یعنی کاهش قیمت نفت چه تبعاتی برای اقتصاد ایران به‌عنوان چهارمین تولیدکننده نفت جهان خواهد داشت؟ اقتصادی که قرار بود بخش قابل‌توجهی از درآمد سال۹۳ خود را با فروش نفت به قیمت صددلار به دست آورده و آن را صرف هزینه‌ها کند. هرچند در نیمه نخست امسال ایران نفت خود را به‌طور میانگین ۱۰۴دلار در بشکه فروخته است اما ادامه روند نزولی قیمت، بخشی از درآمدهای امسال را با خطر کاهش مواجه خواهد کرد. همین احساس خطر هم باعث واکنش محمدباقر نوبخت، سخنگوی دولت شد. او معتقد است اگر این افت قیمت ادامه‌دار شود ناگزیر به کاهش هزینه‌ها خواهیم بود. معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور تصریح کرد: اکنون تنها یک‌میلیون بشکه نفت جمهوری‌اسلامی به فروش می‌رسد و از درآمد ۱۱۰میلیارددلار، به درآمد حدود ۴۸میلیارددلار یا به‌طور دقیق ۴۷میلیارد و ۴۵۰میلیون‌دلار رسیده که در نهایت حدود ۲۵میلیارددلار آن سهم دولت می‌شود که همین نیز با تحریم‌ها در اختیار دولت قرار ندارد. این مقام مسوول تاکید کرد: قیمت نفت قبلا ۱۰۵دلار بود اما امروز با توطئه جدید برخی کشورهای منطقه، به ۸۵دلار رسیده است و این آخرین حربه دشمن برای حمله به جمهوری‌اسلامی است و ما باید ابتدا چهره منطقی و مهربان و اصیل جمهوری‌اسلامی را در جهان معرفی کنیم.

اقدامات فوری برای جلوگیری از کاهش بیشتر

همزمان با سقوط آزاد قیمت طلای سیاه در بازارهای جهانی و روشن‌شدن آژیر قرمز کسری بودجه در دولت تدبیر و امید، رییس‌جمهور هفته گذشته با صدور دستوراتی به وزیر نفت ایران خواستار اقداماتی به‌منظور جلوگیری از کاهش بیشتر قیمت نفت و استفاده از ابزار دیپلماسی انرژی شد. محمدباقر نوبخت، سخنگوی دولت با بیان اینکه سقوط قیمت نفت منجر به کاهش منبع درآمدی دولت خواهد شد، می‌گوید: هم‌اکنون متوسط قیمت فروش نفت ایران از ابتدای سال‌جاری تاکنون حدود ۱۰۴دلار است ولی اثرات کاهش قیمت در آینده قابل مشاهده خواهد بود. در صورت گذراندن امسال با صرفه‌جویی مدنظر سخنگوی دولت یا تمهیدات اضطراری موردنظر برخی دیگر از مقامات عالیرتبه کشور، موضوع اصلی که مطالعه و رسیدن به نتیجه فوری برای آن ضروری است؛ بودجه سال آینده است.

حال از یک‌سو تحلیلگران قیمت نفت به زیر ۸۰دلار در بشکه را بعید می‌دانند و از سوی دیگر بستن بودجه سال آینده را با قیمت بالا بسیار پرریسک برمی‌شمارند. مرتضی بهروزی‌فرد، کارشناس موسسه مطالعات بین‌المللی انرژی ایران در این‌باره گفت: قطعا گنجاندن نفت گران قیمت در بودجه سال آینده تبعات و ریسک‌های اقتصادی به همراه دارد. این کارشناس اقتصاد انرژی با اشاره به اینکه گنجاندن قیمت نفت بالا در بودجه در صورت کاهش بهای طلای سیاه، روزانه یک تا دومیلیون‌دلار کسری بودجه برای دولت و اقتصاد کشور به همراه دارد، تاکید کرد: اما با گنجاندن نفت با قیمت پایین‌تر این مشکلات کمتر خواهد شد. در این رابطه واشنگتن‌پست روزنامه آمریکایی می‌نویسد سقوط ۲۵درصدی قیمت نفت در بازار جهانی در مقایسه با قیمت نفت در ماه ژوئن سال‌جاری (خرداد) تاثیراتی عمیق بر اقتصاد سه کشور روسیه، ایران و ونزوئلا خواهد داشت. بر اساس گزارش اخیر نشریه اکونومیست، کاهش قیمت نفت به زیر صددلار به‌شدت این سه کشور را تحت تاثیر قرار خواهد داد. بر اساس تخمین آن گزارش، قیمت مطلوب برای روسیه صددلار، برای ونزوئلا ۱۲۰دلار و برای ایران ۱۴۰دلار است و اگر قیمت نفت زیر این رقم‌ها باشد این کشورها در تامین بودجه خود دچار مشکل خواهند شد.

واشنگتن‌پست می‌نویسد: کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی می‌تواند با تاثیر تحریم‌های اعمالی غرب علیه روسیه و ایران ترکیب شود و تاثیرات منفی بر اقتصاد این دو کشور بگذارد. ایران در اثر تحریم‌های دوسال گذشته بیش از ۴۵درصد از درآمد نفتی سابق خود را از دست داده بود.

احتمال گنجاندن نفت ۷۰دلاری در بودجه ۹۴

محمدسعید انصاری، عضو کمیسیون انرژی مجلس

هنوز قیمت نفت خام در بودجه سال۹۴ تعیین نشده است. سناریوهای عرضه و تقاضا، وضعیت اقتصاد جهانی و شاخص‌های دیگری که در کاهش یا افزایش قیمت نفت تاثیرگذار بوده، در حال بررسی است. هنوز نمی‌توان قیمت مشخصی برای بهای نفت خام در قانون بودجه سال آینده تعیین و اعلام کرد. اما با توجه به شرایط بازار نفت و پیش‌بینی‌ها از وضعیت عرضه و تقاضا در سال۹۴ به نظر قیمت نفت حول‌وحوش ۷۰دلار، قیمتی منطقی و مناسب برای بودجه سال آینده خواهد بود. حتی اگر قیمت نفت در بودجه سال آینده کمتر از ۷۰دلار هم تعیین شود، می‌توان از مازاد درآمدهای نفتی برای تامین بودجه طرح‌های اولویت‌دار و عمرانی کشور استفاده کرد و احتمال کسری بودجه را هم به حداقل کاهش داد. به‌هرحال قیمت نفت صددلاری در بودجه رقم پرنوسانی است و احتمال تغییرات در درآمدهای پیش‌بینی‌شده وجود داشت. لذا برای سال آینده این نوسان را باید به حداقل برسانیم. اگر قیمت‌ها از سقف ۷۰دلار در بشکه بالا رفت، می‌توان مازاد را در صندوق توسعه، ذخیره و خرج طرح‌های عمرانی کرد در غیراین‌صورت دست‌کم هزینه‌ها با درآمدها برابری خواهد کرد و دچار کسری نخواهیم شد. باید بدانیم که دولت‌هایی مثل عربستان و آمریکا ظلمشان به بشریت محرز شده است اما با تدابیر صحیح و تدوین برنامه‌های منطقی و به دور از احساس می‌توان با سیاست‌های براندازانه آنها مقابله کرد.

امید به بازگشت قیمت وجود دارد

حسن مرادی، استاد حقوق انرژی دانشگاه تهران

بازار نفت همواره بازار پرنوسانی بوده است. عوامل و پارامترهای زیادی در نوسان قیمت نقش دارند. این بار هم چند عامل مهم روی قیمت‌ها اثرگذار بوده است. از عللی که باعث این کاهش قیمت شده می‌توان به اعلام کاهش خرید نفت از سوی ایالات متحده آمریکا اشاره کرد که آن هم در پی میزان نفت تولیدی «شل» اتفاق افتاده است. بنابراین شرایط تقاضا در بازار تغییر کرده است. همچنین در لیبی شورشیان شرق با دولت این کشور طی توافقی به افزایش تولید نفت لیبی مهر تایید زدند به این ترتیب تولید نفت در این کشور از ۸۰۰هزار بشکه به ۱/۵میلیون بشکه افزایش یافت. عامل سومی هم که می‌توان در این جریان دخیل دانست، رشد منفی اقتصاد چین است که به‌عنوان متقاضی بزرگ نفت و فرآورده‌های آن، با کاهش واردات خود، خودبه‌خود بازار را متاثر کرد. تحولات خاورمیانه و تشنج‌های حادث‌شده، همچنین افزایش تنش‌های سیاسی در شرق اوکراین و نهایتا افزایش سطح تولیدات نفت در جهان، همگی موجبات کاهش قیمت را فراهم کرد. در این بین نباید از نظر دور داشت که عربستان همواره دنباله‌رو سیاست‌های آمریکا بوده است و در اوپک به‌عنوان کشوری تک‌رو شناخته می‌شود. چندی پیش نیز وزیر نفت عربستان بر منطقی‌بودن نرخ زیر صددلار نفت تاکید کرد. از این‌رو نباید انتظار داشت عربستان در اوپک با سیاست‌های کاهش سهمیه تولید و افزایش قیمت همراهی کند. اما با تمام این شرایط، با توجه به رسیدن به فصل سرما و افزایش مصرف در این فصول و آیتم‌های دیگری که دورنمای بازار نفت را نشان می‌دهد می‌توان امیدوار بود که قیمت نفت تا پایان سال به صددلار در بشکه افزایش یابد.

یادداشت

کاهش قیمت نفت آزمونی برای «صندوق توسعه ملی»

احمد میرمطهری
اقتصاددان

● بهای هر بشکه نفت از خرداد ماه سال‌جاری آهسته ولی پیوسته رو به کاهش گذاشت و امروز قیمت هر بشکه نفت ایران به حدود ۸۶دلار رسیده است و آنچه تحت عنوان تکانه‌های نفتی از آن نام می‌برند، آن هم از نوع منفی آن به‌وقوع پیوسته است. اینکه طی همین چندماه گذشته، سیاستگذاران اقتصادی که شاهد سقوط و نزول قیمت نفت بوده‌اند چه سیاستی را برای تقلیل شدت اثر آن بر رشد اقتصادی تدوین کرده‌اند هنوز روشن نیست، که این خود البته بحث جداگانه‌ای را می‌طلبد اما تا همین‌جا صورت‌مساله این است که درآمدهای نفتی کاهش چشمگیری یافته است و فارغ از دلایل و علل آن این کاهش بر تنظیم بودجه سال آتی کشور، ایفای تعهدات مالی دولت، اجرای برنامه‌های عمرانی، ارزش پول ملی و نرخ ارز تاثیر جدی دارد. اینک سوال مشخص این است که صندوق توسعه ملی که طی سال‌های گذشته با دریافت سهمی از فروش نفت منابع قابل‌توجهی در اختیار داشته است، تا چه حد آمادگی ایفای نقش در این شرایط خاص را دارد و علی‌الاصول با توجه به روند کاهشی قیمت نفت آیا سناریوهایی برای مقابله با این تکانه‌ها و تقلیل آثار آن بر اقتصاد ملی تدوین کرده است یا خیر و اگر تدوین شده جهت‌گیری آن به سمت‌کدام یک از بخش‌های اقتصادی است و قرار است چگونه این صندوق از شدت آثار منفی کاهش درآمدها بر اقتصاد ملی به سهم خود جلوگیری کند. از مطالبی که به نقل از مدیران صندوق در رسانه‌ها منتشر می‌شود تاکید بر این است که صندوق، منابع مالی در اختیار دولت نمی‌گذارد. صاحب این قلم بر برخی محدودیت‌های اساسنامه‌ای صندوق در این خصوص واقف است ولی در شرایط حاضر که سقوط قیمت نفت تا ۷۶دلار برای هر بشکه نیز محتمل است، این جهت‌گیری‌ها توجیه ندارد. در شرایط فعلی که کشور دچار رکود تورمی عمیقی بوده و بیکاری معضلی بزرگ است و از تورم هم فقط شتاب آن کم شده، اینکه صندوق توسعه ملی خود را خارج از چرخه اقتصاد ملی دانسته و به صورت جزیره‌ای عمل کند توجیه ندارد. انتظار این بوده و هست که صندوق وجوه دریافتی از بابت فروش نفت را سرمایه‌گذاری سودآور کرده باشد و هم‌اکنون به اندازه کافی منابع مالی در اختیار داشته باشد که روزی به فریاد اقتصاد ملی برسد. نگارنده بارها متذکر بوده است که عملکرد مدیران صندوق باید از این زوایا ارزیابی شود. کاهش مستمر قیمت نفت در ماه‌های اخیر و عملکرد صندوق در قبال این تحولات، آزمونی برای صندوق و مدیران آن است.

خبر

روغن «پالم» هنوز وارد می‌شود

● **ایرنا:** کاردار موقت جمهوری اسلامی ایران در مالزی روز دوشنبه از کاهش ۳۹درصدی واردات روغن پالم ایران از مالزی خبر داد. «مجید صفار»، کاردار موقت جمهوری اسلامی ایران در مالزی گفت: طی ۹ماهه اول سال‌جاری میلادی میزان واردات روغن پالم از مالزی به ایران به نسبت مدت مشابه سال قبل ۳۹درصد کاهش داشته است.

روزانه ۲۰هزار چک برگشت می‌خورد

● **تسنیم:** دبیرکل بانک‌مرکزی از تعویق دوماهه اجرای چکاوک خبر داد و گفت: در حال حاضر به‌طور متوسط روزانه بین ۱۷ تا ۲۰هزار چک برگشت می‌خورد.

بازار . دوشنبه ۲۸مهر

طلاو سکه *	قیمت
طرح جدید	۹۳۸۵۰۰
طرح قدیم	۹۳۸۰۰۰
نیم	۴۷۲۰۰۰
ربع	۲۶۸۰۰۰
گرمی	۱۷۲۰۰۰
گرم ۱۸ عیار	۹۶۰۰۰
اونس * (دلار)	۱۲۴۱

قیمت انواع سکه و طلا در بازار رسمی
قیمت در ساعت ۱۸

ارز *	قیمت(تومان)
دلار آمریکا	۳۲۳۳
یورو	۴۱۳۷
پوند	۵۲۰۸
درهم	۸۸۷

* نرخ انواع ارز در صرافی‌های مجاز تهران

عنوان شاخص	مقدار	تغییر (درصد)
کل	۷۳۵۵۰/۴	۱/۷۶
۳۰ شرکت بزرگ	۳۳۶۰/۱	۱/۸۲
آزاد شناور	۸۳۲۵۹/۹	۲
بازار اول	۵۴۱۶۶/۵	۱/۸۶
بازار دوم	۱۴۴۷۷۰	۱/۵۱
صنعت	۶۲۳۶۷/۱	۱/۷